2. Бойко Г. Раціоналізаторська робота та новаторство , їх значення в реалізації концепції виробничої бережливості// Українська залізниця. №4(34). 2016. С. 32-33.
3. Закорецька Г. До удосконалення цивільного законодавства про право інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію// Патентне право. Теорія та практика інтелектуальної власності. 2007 №3 С. 24.
4. Іващенко В. А. Правові проблеми реалізації прав на раціоналізаторські пропозиції в Україні// Форум права. 2012. № 1. С. 371.
5. Онисько Є. Державне регулювання у сфері раціоналізаторської діяльності України// nbuv.gov.ua. С. 117-118.
6. Солнцева Н. В. Аналіз сучасного стану винахідницької та інноваційної діяльності в Україні// Глобальні та національні проблеми економіки// Вип. № 7. 2015. С. 485.
7. Цивільний кодекс України від 16 січ. 2003 р. № 435-IV. Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua.

Варбанський Олександр Володимирович
студент юридичного факультету
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ
Науковий керівник:
Карпенко Роман Валерійович,
викладач кафедри
цивільно-правових дисциплін
юридичного факультету
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ СУДОМ ЧАСТИНИ 2 СТАТТІ 65 СК УКРАЇНИ

Справи, що виникають із сімейних правовідносин, є одними із найскладніших у судовій практиці, оскільки їх розгляд завжди пов'язаний із значним психологічним навантаженням і на учасників цивільного процесу, і на суддів. Крім того, на сьогодні в законодавстві багато прогалин і колізій, що також впливають на справедливість і своєчасність захисту сімейних прав та інтересів, і як наслідок, тягнуть за собою проблеми із тлумаченням та застосуванням нормативних положень на практиці, або навіть— і неоднакове застосування судом касаційної інстанції одних і тих самих норм сімейного права.

Так, Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кри-мінальних справ у справі за позовом ОСОБА_6 до ОСОБА_7, ОСОБА_8, ОСОБА_9 про стягнення боргу за договором позики, за зустрічним позовом ОСОБА_8 до ОСОБА_6, ОСОБА_7 про визнання правочину недійсним вважає, що відповідно до ч. 4 ст. 65 та ч. 2 ст. 73 СК України не покладено солідарного обов'язку на відповідача за зобов'язаннями її чоловіка, а вона може відповідати часткою майна у спільні сумісній власності подружжя за умови, що договір був укладений в інтересах сім'ї, а одержане за договором використане на її потреби у разі покладення стягнення на майно. За таких обставин судові рішення в частині стягнення з відповідачів суми боргу у солідарному порядку слід змінити, стягнувши з ОСОБА_7 та ОСОБА_8 борг у рівних частинах з кожного [1].

Водночас, у іншій справі за позовом ОСОБА_6 до ОСОБА_7, ОСОБА_8 про стягнення суми боргу за договором позики Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ пояснив, що за договором позики на ОСОБА_8 не покладається обов'язок його виконання, а надання нею згоди, як дружини, на укладення договору не покладає не неї солідарного обов'язку з боржником і вона не може відповідати за зобов'язаннями ОСОБА_7 як відповідач. Суд також звернув увагу на те, що ОСОБА_8 може відповідати своєю часткою майна у спільній сумісній власності подружжя за умови, що договір був укладений в інтересах сім'ї, а одержане за договором використане на її потреби у разі накладення стягнення на майно [2].

Згідно із ч. 2 ст. 65 СК України при укладенні договорів одним із подружжя вважається, що він діє за згодою другого з подружжя. Тобто законодавець встановлює презумпцію наявності згоди дружини(чоловіка) на укладення договорів чоловіком(дружиною). Проте указане правило не

поширюється на випадки укладення одним із подружжя договорів, які потребують нотаріального посвідчення та(або) державної реєстрації, а також договорів стосовно цінного майна. У такому разі згода другого з подружжя має бути виражена в письмовій формі, а на укладення договору, який потребує нотаріального посвідчення і(або) державної реєстрації, — ще і нотаріально засвідчена(ч. 3 ст. 65 СК України).

Хоча дружина, чоловік має право на звернення до суду з позовом про визнання договору недійсним як такого, що укладений другим із подружжя без її, його згоди, якщо цей договір виходить за межі дрібного побутового (ч. 2 ст. 65 СК України). Слід акцентувати увагу, як правильно зазначається в юридичній літературі: у законі не визначено критерію, на підставі якого такий договір можна визнати недійсним.

При цьому деякі науковці вважають, що він може визнаватися недійсним лише тоді, коли буде доведено, що набувач діяв несумлінно, тобто знав або повинен був знати, що другий з подружжя згоди на укладення договору не давав [3, с. 117]. Тож суб'єкти цивільного обігу, щоб забезпечити свої права, мають переконатися у наявності згоди подружжя на відчуження майна, бажано у письмовій формі, тому що межа між дрібними побутовими та іншими правочинами не завжди буває чіткою [4, с. 57].

У ч. 4 ст. 65 СК України встановлено додаткове нормативне правило, відповідно до якого договір, укладений одним із подружжя в інтересах сім'ї, створює обов'язки для другого з подружжя, якщо майно, одержане за договором, використане в інтересах сім'ї. Аналіз наведених вище правових норм дозволяє дійти висновку про те, що договір, укладений одним із подружжя, створює обов'язки для другого з подружжя на підставі ч. 2 ст. 65 СК України за таких умов у сукупності:

1) договір укладений в інтересах сім'ї;

2) майно, одержане за договором, використане в інтересах сім'ї;

3) укладений договір не потребує нотаріального посвідчення та (або) державної реєстрації і не стосується цінного майна;

4) договір не визнаний недійсним за позовом іншого подружжя яктакий, що укладений другим із подружжя без її, його згоди, якщо цей договір виходить за межі дрібного побутового.

Тепер щодо можливості покладення солідарного обов'язку на подружжя. Як випливає із ст. 540 ЦК України, якщо у зобов'язанні беруть участь кілька боржників, кожний із них повинен виконати обов'язок у рівній частці, якщо інше не встановлено договором або актами цивільного законодавства. Солідарний обов'язок виникає у випадках, встановлених договором або законом, зокрема у разі неподільності предмета зобов'язання (ст. 541 ЦК України). Таким чином, якщо у договорі або законі прямо не передбачено виникнення солідарного обов'язку у відповідному випадку, кожний із боржників має виконати обов'язок у рівній частці. Звідси випливає, що у разі укладення одним із подружжя договору при дотриманні визначених у частинах2, 4 ст. 65 СК України умов, за відсутності підстав виникнення солідарного зобов'язання(тобто за відсутності відповідного пункту в договорі або прямої вказівки закону), на обох з подружжя покладається обов'язок у рівних частках. При цьому слід враховувати і положення частин1, 2 ст. 73 СК України: 1) за зобов'язаннями одного із подружжя стягнення може бути накладено лише на його особисте майно і на частку у праві спільної сумісної власності подружжя, яка виділена йому в натурі; 2) стягнення може бути накладено на майно, яке є спільною сумісною власністю подружжя, якщо судом встановлено, що договір був укладений одним із подружжя в інтересах сім'ї і те, що було одержано за договором, вико-ристано на її потреби.

Водночас, необхідно акцентувати увагу на тому, що зазначені законодавчі положення на змінюють цивільно-правового зобов'язання з множинністю боржників, які мають виконати обов'язок в рівних частках. Відповідні норми лише встановлюють правила, згідно з якими має вирішуватися питання, на яке майно в якому випадку може бути накладено стягнення за зобов'язаннями подружжя(одного з подружжя). Таким чином, при укладенні одним із подружжя договору позики для визначення суб'єктного складу зобов'язаних осіб за цим договором і майна, на яке може бути накладено стягнення у разі невиконан-ня ними обов'язку, необхідно встановити вищезазначені обставини у сукупності. У разі їх наявності, зважаючи на положення статей 540, 541 ЦК України(тобто якщо договором або законом не встановлено солідарного обов'язку боржників), подружжя стає боржниками, на яких покладається обов'язок з повернення позики у рівних частинах. При цьому стягнення може бути накладено на майно, яке є спільною суміс-ною власністю

подружжя.

Бібліографічні посилання:

1. Рішення Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від19.09.2012 р. у справі №6-14530св12 URL : http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/26425362.
2. Рішення Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від02.11.2011 р. у справі №6-27831св11 URL : http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/19513861.
3. Науково-практичний коментар Сімейного кодексу України/ за ред. Ю. С. Червоного. К. : Істина, 2017. 464 с.
4. Сімейне право України: [навч. посіб.] / за ред. Є. О. Харитонова. К. : Істина, 2016. 200 с.

Возна Дар'я Вікторівна
студентка юридичного факультету
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ
Науковий керівник:
Карпенко Роман Валерійович,
викладач кафедри
цивільно-правових дисциплін
юридичного факультету
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ПРЕД'ЯВЛЕННЯ ПОЗОВУ ПРО РОЗІРВАННЯ ШЛЮБУ

Проблема шлюбу завжди була актуальною. Кардинальні зміни, що відбуваються в Україні у сфері політики, економіки, ідеології, зачіпають і державно-демографічну сферу, зокрема шлюбно-сімейні відносини. Специфіка цієї групи відносин, а саме їх тривалий характер обумовлюється тим, що шлюбні союзи укладаються безстроково, але у деяких випадках, коли сім'я перестає благотворно впливати на її членів, виникає потреба у їх розірванні. Порівняно із правом на шлюб, не останню роль також займає таке фундаментальне право громадянина, як право на розірвання шлюбу.

Цивільно-процесуальне законодавство передбачає певні умови, за яких особа, може реалізувати своє право на судовий захист, зокрема щодо форми та змісту позовної заяви про розірвання шлюбу. Відповідно для вирішення питання про відкриття провадження по справі у суді недостатньо наявності у заінтересованої особи права на пред'явлення позову, громадянину необхідно ще і реалізувати це право у належному порядку.

Зазначені тези присвячені проблемі реалізації права на пред'явлення позову про розірвання шлюбу, яка виникає на стадії відкриття провадження по справі, що безпосередньо пов'язано із протиріччями у судовій практиці, при вирішенні питання про відкриття провадження по таким справам, які наявні у Постанові Пленуму Верховного суду України №11 від 11 грудня 2007 року та Постанові Пленуму Верховного суду України №2 від 12 червня 2009 року. Аналізуючи судову практику судів першої інстанції при вирішенні питання про відкриття провадження по справі у справах про розірвання шлюбу, численними є випадки, коли суди залишають позовні заяви без руху та повертають позовні заяви, мотивуючи це тим, що доказова база не відповідає вимогам статей 119 та 120 ЦПК України, а саме ненаданням оригіналу свідоцтва про шлюб, свідоцтв про народження дітей, довідки щодо розміру заробітку тощо, посилаючись на п. 4 Постанови Пленуму Верховного суду України №11 від 21 грудня 2007 року «Про практику застосування судами законодавства при розгляді справ про право на шлюб, розірвання шлюбу, визнання його недійсним та поділ спільного майна подружжя» [2]. Так, лише з початку 2016 року в Україні судами першої інстанції близько 1 тисячі позовних заяв було залишено без руху та повернуто позивачам.

Суди у якості обґрунтування ухвали, про залишення позовної зая-ви без руху наводять різні доводи, зокрема, щодо необхідності надання саме оригіналу свідоцтва про шлюб, а не ксерокопію чи кольорову копію, чи будь-який інший доказ укладення шлюбу, оскільки на думку суду саме